

L'ÚLTIM PROFETA

Els llibres bíblics, que nosaltres coneixem per profetes menors, en la l'Esriptura hebrea estan recollits en un sol rotlle o volum, anomenat "Els dotes profetes", la darrera secció del qual recull els escrits atribuïts al profeta Malaquies, nom que significa: "el meu missatger".

No se sap res de qui era aquest profeta. Una dada significativa a retenir és que la tradició jueva considera que en morir Malaquies l'esperit de profecia va abandonar el poble d'Israel. Aquesta mateixa tradició jueva sosté que Malaquies formà part del grup dels qui retornaren de l'exili de Babilònia. Per la crítica adreçada als sacerdots indignes (1,6-2,9), cal deduir que la seva predicació s'esdevingué en un moment en que el temple de Jerusalem havia recobrat el seu funcionament. Cal pensar, doncs, que la seva predicació es situa uns anys després del retorn de l'exili de Babilònia.

L'eufòria inicial després del retorn s'ha diluït, la reconstrucció del Temple no ha aportat la realització d'un temps de prosperitat, les expectatives s'han vist defraudades, ho mostra la degradació moral dels sacerdots i el desànim general existent entre el poble. Malaquies vol restablir la confiança del poble en Déu, predica a fi de provocar un canvi en la conducta d'Israel envers Déu i anuncia la intervenció de Déu, que no consistirà ja en el restabliment d'un descendent de David, sinó que serà Déu mateix que enaltirà els bons per sobre dels injustos.

La primera lectura d'aquest diumenge recull un brevíssim

fragment del llibre de Malaquies (Ml 3,19-20). El llibre està dividit en sis oracles, acabats amb dues petites exhortacions a tall d'apèndix. Cada oracle segueix un esquema similar: 1) Una afirmació inicial posada en boca de Jahvè o del profeta; 2) segueix una explanació posada en boca del poble o d'alguns dels seus membres; 3) acaba amb la resposta o refutació del profeta.

El breu fragment de la lectura litúrgica correspon a la part final, la resposta del profeta, del sisè oracle. El tema s'enceta mostrant Déu que es queixa, quant sent dir: "No val la pena servir Déu!". L'explanació toca un tema present en altres indrets de la Bíblia: la perplexitat que produeix quan es comprova que els dolents s'ho passen bé i s'escapoleixen del càstig de Déu. De què serveix ser bo?, si "els insolents són feliços –diu el text- i els qui fan el mal prosperen i fins els qui posen Déu a prova s'escapen del seu càstig" (3,15).

La resposta de Déu recollida en l'oracle del profeta és contundent: Els insolents i els injustos seran cremats com la palla és cremada pel foc. És curiosa la utilització de dos símbols propers: el foc i el sol; tots dos cremen i tots dos fan llum. Del foc se'n pren el seu tret negatiu, el cremar i destruir i és aplicat als injustos i els qui fan el mal. Del sol se'n pren el seu tret positiu: il·luminar i s'aplica als justos que reverencien el nom de Déu. Fixem-nos que són aquests els escollits de Déu i no pas la totalitat del poble d'Israel. Abans la contraposició era Israel i les nacions estrangeres, ara la contraposició es mou entre bons i dolents. S'ha obert pas un universalisme que ha canviat la contraposició Israel – opressors amb la diferenciació de bons i dolents.

Diumenge 33 durant l'any
14 de Novembre de 2010.